

Oponentský posudek

Mgr. Blahoslav Rozbořil

Mgr.art. Zuzana Janečková

ID – IDENTITA (NE) ZNÁMA (time specific in-cognito instantná id-entita)

Disertační práce

FaVU VUT v Brně, 2012

Předložená práce slibuje být -již od pohledu- unikátem. Autorka předkládá jako svoji disertační práci jakýsi slovník, jenž má být průvodcem po tématu anonymity. Zpracovaná hesla jsou asi hlavním výstupem systematického několikaletého výzkumu, resp. mapování tématu. Textový soubor aspiruje na to být výtvarným objektem: svým materiálovým řešením chce rezonovat s tématem. Text je vytištěn na průhledné (nikoli průsvitné, str.7) folie formátu A5 a je spojen drátěnou vazbou do knižního bloku o síle cca 3 cm, což, při daném formátu, ještě posiluje charakter typicky slovníkového špalíčku (volbu plastu pro textový výstup autorka vysvětluje v textu u hesla Roland Barthes, str. 168-69). K usnadnění četby hesel je přiložena lupa a bílá podložka k podkládání listů; k psaní poznámek a podtrhování v textu pak mají čtenáři posloužit dva fixy. Opulentnost zmíněných doplňků prozrazuje pečlivou pozornost s níž autorka myslí na „blaho“ svého recipienta (přílohy jsou číslované a ještě zrekapitulované na seznamu s nevtíravými doporučeními). Méně pragmatický pól příloh pak představují diapozitiv *Lomo identita* a kartička *Tvár s Modlitbou k uctění svaté Tváře*. Jako bezmála banální položka příloh se po takovém výčtu jeví dvě přiložená CD.

Na prvním disku je zpracovaný marketingový projekt galerie *Mikádo* včetně rozpočtu, dále dvě autorčina portfolia (rozdělená na období 1998-2009; 2009-2012) a pak různé výstupy (mj. letáčky anonující přednášky) z pedagogické praxe doktorandky (převážně na FaVU).

Obsahem druhého CD jsou promluvy „osvětově didaktického“ rázu (rozdělené, asi z technických důvodů, do 13 vstupů), s problematikou „rozumění umění“, předkládanou ve formě doporučení „jak si počínat v galerii“. Tento materiál nese název *alergiagaleria duo neo pro forte retard6*. Oceníme tu nejen obsah apelativních sdělení ale i kultivovanou jazykovou

podobu včetně samotného autorčina přednesu. Posluchače může trochu zaskočit „anonymita“ citovaných příkladů (postřehuji mezi nimi Elkinse), nicméně, účel promluv tím netrpí a při pečlivosti autorky tu lze předpokládat záměr.

Samotná textová část, tedy slovník, je solidního rozsahu (krom 240 stran textu má ještě 26 stran obrazových příloh) podle údaje v textu zpracovává 260 hesel. Při posuzování kvalit tohoto slovníku narazíme na používání (slovenské) wikipedie jako určitého „expozé“, jež ilustruje obecné pojmání daného pojmu. Autorka ví o despektu akademiků k wikipedii, a usiluje svou argumentací (str.6) práci s „pokleslým“ zdrojem legitimizovat. Užití wikipedie mohu – sám pro sebe rozumět - jako ztělesnění, ilustraci rozporu mezi trendy demokratizace a „expertizace“ vědění. Nicméně, další (vlastní) text by mohl či spíše měl korigovat nedostatky wikipedického „prologu“. Nepřesnosti nejsou ovšem vlastní jen jemu. Jeden příklad za některé další: *alias* odkazuje k jinému označení dané osoby (překládá se „známý též jako“, ostatně v české wikipedii stojí: „jinak zvaný“, „vlastně“) píše-li autorka „zástupné jméno“ pak poskytuje nedostatečné vysvětlení a zavádějící je pak „synonymum pro pseudonym“.

Chápu ovšem předložený text jako *autorský slovník*, tedy jakýsi subžánr „autorské knihy“, jejímž vlastním obsahem je výpověď autorky. Dizertační práce se ostatně podle textu (str. 23) zabývá „strategiemi prezentace identity v současném umění a mystifikacemi a mutacemi množícími se v něm“. Myslím, že je to důležitý klíč k textu, kterému by jinak bylo možné vyčítat subjektivní přístup. Krom *zájmu o umělecké strategie* slovník výrazně charakterizuje vztah ke *světu médií a populární kultury* vůbec. Hesla tedy nejsou primárně „objektivní charakteristikou, analýzou pojmu“ ale spíše naopak - osobními stanovisky a pohledy. Pokládám to za kladnou a žádoucí podobu textu, ostatně nejen vzhledem k fakultě na níž je práce obhajována. A je to samozřejmě za „přidanou hodnotu“ jež se v disertaci předpokládá.

Experimentální forma poněkud komplikuje čtení textu. Možná by mohlo typografické řešení usilovat o větší přehlednost zpracování. Práce je nicméně jazykově kultivovaná, obsah práce odpovídá zadání, resp. titulu práce. V práci lze najít drobných chyby či spíše překlipy, ale formální nedostatky zásadního rázu nenacházím.

Práce představuje zajímavý příspěvek ke zkoumání identity autora. Téma identity sice bylo jeden čas natolik frekventované až se stalo banálním, podobně autorství (připomeňme jen provokativní přístup „smrti autora“ spojený se jmény Foucault a Barthes), ale zkoumání anonymity je přece jen specifické a ne tolik zmapované. Současný boom umění spolu s vlnou participativních a sociálně vnímavých přístupů mění mnohé z někdejších praktik a strategií; smysl vytváření vlastního „renomé“ se stává pro autory až pokleslou (či lhostejnou)

perspektivou – ostatně také v kontextu reklamního „brandingu“, jehož nové, agresivní formy (guerrilla marketing) se netají inspiraci ve světě „progresivního“ umění. Z tohoto důvodu pokládám předloženou práci za významný příspěvek k aktuální problematice.

Na základě předložené práce a po její úspěšné obhajobě navrhuji udělení akademické hodnosti Ph.D.

V Brně dne 21.9.20121

Mgr. Blahoslav Rozbořil, Ph.D.